



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

Examen Primvm. De statu Clericali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066




EXAMEN PRIMVM

De statu Clericali circa materiam de Beneficiis,
Pensionibus, spoliis Clericorum, &
rerum Ecclesiasticarum
alienatione.

CAPVT PRIMVM.

De Ecclesiastico Beneficio.

§. I.
De Cle-
rico, &
Benefi-
cio.

1.  *Clericus quid?* Significat sortem, hæredita-
tẽmve, eò quòd Deus peculiariter sit illius
sors, siue pars. Porrò Clerici nomine in ma-
teria fauorabili venit habens primam ton-
suram, & Religiosus, & Episcopus: at in odia-

sa nec Religiosus, nec Episcopus, nec secundum quosdam di-
gnitas, aut Canonicus Ecclesiæ Cathedralis, aut qui non est in
sacris. Cum Clericis in iure aliquid prohibetur, aut præcipi-
tur, intelliguntur solum qui sunt in sacris, aut beneficiati.
Obligantur Clerici habitum & tonsuram gestare, nec à pec-
cato mortali excusantur, qui maioribus initiatus Ordinibus,
aut habens beneficium, non gestat tonsuram, vel habitum ad
longum tempus absque iusta causa. Porrò primam tonsuram
eo tantum sine recipiens, vt Clericali priuilegio fruatur, pec-
care mortaliter affirmandum minimè est.

2. *Quid est Beneficium Ecclesiasticum?* Ius legitimum &
perpetuum capiendi fructus ex bonis Ecclesiasticis, propter
Officium spirituale.

3. *Beneficij Ecclesiastici species recenset.* Aliud est Regu-
lare, aliud seculare: illud regularibus, hoc secularibus con-
fertur. Seulare quidem aliud est *Simplex*, id est, sine admi-
nistracione, sine vlla iuris qualitate, v. gr. Capellania, Cano-
nicatus, &c. aliud *Duplex*, affectum scilicet aliqua iuris qua-
litate, v. g. administratio rei Ecclesiasticæ: præminencia in
Choro, iurisdictione, &c. Certè Duplex aliud habet curam ani-
marum, v. g. Parœcia, Episcopatus, &c. aliud non habet, v. gr.
Archidiaconatus, Decanatus, &c. Duplex sine cura; aliquando
habet tantum administracionem rerum Ecclesiasticarum
v. gr. Officium Sacristæ, &c. aliquando solum præminencia

nam in Choro, v. g. personatus: aliquando etiam habet iurisdictionem in foro externo in Clericos, & dicitur Dignitas. Item aliud est *Manuale*, id est, ad nutum conferentis reuocabile; aliud non manuale, quod non nisi certis ex causis iure permissis reuocari potest. Præterea aliud est *Electiuum*, præuia scilicet electione; aliud *Collatum* sine ea; aliud *Missum* ad præsentationem patroni, & Episcopi institutionem.

4. *Penes quos conferendi Beneficia adsit potestas?* Aliqua Beneficia Papæ reseruantur, vel ratione loci, v. g. quæ in eius Curia vel per mortem, vel aliter vacant. Vel ratione personarum ad se suamque Curiam pertinentium. Vel ratione præminentia, v. g. Cathedrales Dignitates, Dignitatesque principales in Collegiatis Ecclesiis, Præceptoræ generales, sed non Ordinum Militarium. Vel ratione Episcopatus Romani. Vel ratione supremæ potestatis, v. g. omnia vacantia tempore vacationis Ordinariorum: item vacantia mensibus Pontificis, & in alternatiua cum Episcopis. Præterea principaliter aliqua pertinent ad Pontificem iure affectionis, v. g. Beneficium à Papa collatum inualidè propter aliquod impedimentum. Ad Papam etiam iure deuolutionis quædam pertinent. v. gr. si inferior collator ius suum negligat. Aut per confidentiam accepta. Aut vacantia ob hæresim. Aut collata ab Episcopis, examine non præmissio. Aut collata à Clericis ob generis originem, vel hæresimprohibitis

S. 2.
Conferens Beneficia.

5. *Quid de alijs conferentibus?* Concilium generale iure communi Beneficia conferre non potest; in necessitate tamen, Sede vacante, potest: non verò Concilium Cardinalium. Potest tamen Cardinalis conferre Beneficia ad suos titulos, & Ecclesias iis subiectas spectantia. Legatus à latere potestatem habet in suæ Prouinciæ Beneficia etiam ad Papam deuoluta, non verò quo ad menses alternatiuè, nec quo ad Ecclesias Cathedrales, Regulares, Collegiatis. Nuncio Apostolico sine speciali concessione nihil hîc competit. Episcopus conferre potest omnia in sua Dicecesi, exceptis reseruat. *Curio Præbendæ Ecclesiæ Cathedralis?* Ad Episcopum simul & Capitulum pertinet: in Collegiatis tamen probabiliter assero ad solum Episcopum attinere. *Potest ne Capitulum Sede vacante?* Non succedit id Episcopo in Beneficiorum libera collatione, & gratiosa; sed in debita, & necessaria; vnde potest præsentatos instituere, & electos confirmare. Porrò Capitulum non potest infra annum Sede vacante dare Dimissorias nisi iis, qui ratione Beneficij accepti, vel accipiendi Ordines recipere tene

656 *Moral. Theologie Tract. VI. Status,*
tenerentur. Potest item ad tempus vacantia Beneficia com-
mendare, non potest vnire. *Num possit Episcopi Vicarius?* Sine
speciali mandato Vicarius generalis non potest Beneficium
conferre; potest tamen presentatos instituere, & electos con-
firmare. *Quid de laico presentante?* Licet presentare possit
ad Beneficia ratione iuris patronatus, (quod etiam in femi-
na residere potest) ius tamen confirmandi illi nullo modo
competit.

§. 3.
Quot-
nam
modis
confi-
scentur.

6. *Quot modis Beneficia assolent conferri?* Quatuor modis
generalibus Beneficia acquiruntur, Electione, Presentatione,
& institutione, Collatione, Prouisione, quæ fit per Papam.
Electio est alicuius persona ad Ecclesiam pastorem destitutam
Canonicè facta translatio. *Presentatio* est exhibitio quædam
personæ per Patronum ei, ad quem pertinet institutio, legiti-
mè facta: institutio autem est concessio Beneficij facta legiti-
tima autoritate Episcopi, vel alterius, Clerico à Patrono
presentato. *Collatio* est concessio Beneficij vacantis liberali-
ter facta ab habente potestatem. *Prouisio* denique per Papam
fit vel de vacaturis, vel de vacantibus.

§. 4.
Forma
confe-
rendi.

7. *Quenam in prouisione Beneficiorum forma adesi?* Ser-
uanda equidem forma iuris, alioquin actus corruet etiam in
conscientiæ foro, v. gr. si non emittatur professio fidei, vel
non fiat approbatio ab examinadoribus synodalibus iuxta
Tridentinum. Indica formam in Parochialium prouisione.
1. Vacante Ecclesia Episcopus statim idoneum Vicarium
constituet. 2. Præuio concursu & examine dignior eligitur:
aliter facta irrita est. Ad examen omnes admittendi
etiam post edicti terminum, re adhuc integra; non tamen
consanguinei Episcopi ad concursum admittendi, quando
vacat Parochialis per resignationem in manibus eius. *Quid in
prouisione simplicium?* Si liberè conferantur, certa iuris for-
ma non præscribitur.

8. *Quinam Beneficiorum capaces?* Iure Diuino incapaces
sunt fœminæ, iure naturali impotentes ad munera Ordinum
exercenda, vt muti, perpetuò amentes, &c. Hermaphroditus
sexu fœmineo prævalente, vel pari, iure diuino incapax est
prævalente verò virili solùm Ecclesiastico. Iure Canonico
incapaces sunt irregulares ex defectu natalium. Vbi hæc
communis est regula: inhabilis ad Ordines, inhabilis est ad
Beneficia Ordines requirentia. Bigami qui patiuntur defe-
ctum Sacramenti iure Canonico sunt inhabiles ad Beneficia.
Porro non tantùm irregularitas ex defectu, sed etiam ea,
quæ ex delicto est incapacitatem Beneficij inducit. Item
excommu

excommunicati, suspensi, interdicti personaliter inhabiles sunt.

9. *Quanam praequiruntur ad Beneficium conditiones? Praequiruntur Clericatus, siue prima tonsura. Deinde aetas certa. Hodie ad simplex iuxta Trid. annus decimus quartus inceptus, in quo Episcopus non potest dispensare, nisi aliud in fundatione habeatur. Ad Parochiale vigesimus quintus inchoatus. Ad Dignitates & Personatus sine cura animarum, modò requiruntur anni 22. completi. Ad Dignitatem principalem in Collegiata regulariter necessaria est aetas annorum 25. inceptorum. Ad Episcopatum annus trigessimus completus, cum Ordine sacro saltem ante sex menses suscepto. Diacono Cardinali anni 22. sufficiunt. Prouisio sine aetate sufficiens licet bona fides interuenerit, licet vna desit solummodò dies, nulla est. Præterea ea scientia necessaria est ad Beneficium sine qua Officium illi adnexum præstari non potest.*

10. *Exprime in particulari, Ad simplex sufficit posse legere, & scribere, aliquid Latine intelligere; fidei rudimenta tenere: hæc quidem si solum primam tonsuram requirat. Si autem requirat minores Ordines, necessaria est scientia linguae Latinae. Ad Beneficium requirens Ordinem sacrum, si quidem simplex, opus est plena rerum fidei instructione, & omnium ad munus eius pertinentium cognitione: si verò duplex, vt Parochiale, sciat inter alia quomodo Sacramenta administranda. Denique Beneficiarius non solum literis, sed etiam moribus, & vitæ probitate debet esse conspicuus. Collatio tamen facta criminosa, modò excommunicatio absit, & irregularitas, ipso iure, non est irrita.*

11. *Quanam obseruare debeant Beneficiarij, vt in adeptis Beneficijs conseruari possint? Huiusmodi iura ab eis sunt obseruanda. Necessaria est, 1. Scriptura quando à Papa fit prouisio; si ab Ordinario necessaria non est. 2. Prouisus de Beneficio Curato tenetur à die adeptæ possessionis, ad minus intra duos menses publicè fidem profiteri in manibus Episcopi; vel eo impedito, coram Vicario generali, Canonicus vel Dignitas Cathedralis non solum coram Episcopo, sed etiam in Capitulo idem facere tenetur. 3. Debet habitum & tonsuram Clericalem gestare. 4. Pensionem soluere de semestri in semestre, alioqui Beneficiarius est excommunicatus. 5. Obligatur ad horarum Canoniarum lectionem à die pacificæ possessionis. 6. Residentia in omnibus etiam simplicibus Beneficiarijs iure communi exigitur. Excipit consuetudo*

§. 5.
Ad Beneficium
conditiones.

§. 6.
Obseruanda à
Beneficiario,
vt conseruet
Beneficium, ac
vitæ ad.

T: præstim.

658 *Moralis Theologia Tract. VI. Status,*
præstimoniam & Beneficia simplicia in Ecclesiis non Collegiatis; iure tamen naturali in absentia per alium Officio satisfaciendum. Curati iure diuino tenentur residere. Iure verò Canonico obligantur habentes Dignitates in Cathedralibus, Collegiatis, Canonicatus, Præbendas, & Portiones, etiam si Beneficia simplicia sint.

12. *Quotnam causa tum ad breue, tum ad longum tempus excusant à residentia?* Septem. 1. Potest Episcopus quotannis sine continuè siue interruptè ex iusta causa ad summum abesse per tres menses, modò sine gregis detrimento fiat. Parochi per duos: qui habent Dignitates, Canonicatus, Pensiones gaudent trimestri: ad quam breuem absentiam vel animi relaxatio iusta causa est. Pro longiori tempore quatuor generales causæ adiciuntur, videlicet Christiana charitas, euidens communis necessitas obedientia maioribus debita, Ecclesiæ, cui præest necessitas, vel utilitas. Hæ causæ à Pontifice vel à Metropolitano approbantur: vel eo absente à suffraganeo antiquiori, qui etiam approbat Metropolitanam absentiam, idque in scriptis. Sexta causa est Theologiam, vel ius Canonicum audire ad quinquennium, vltra Episcopus dispensare non potest. Septima easdem facultates quantumuis diu docere. Ad docendam Philosophiam vel literas humaniores opus fuit Episcopi licentia ante Tridentinum: in Pij IV constitutione requiritur licentia Papæ cum Episcopi consensu. Imo Parochi ex dictis causis non excusantur ad fructuum perceptionem, nisi cum Papæ licentia consensus adsit Ordinarij.

13. *A quibusnam Beneficiario abstinendum est?* Primò à militia: ad quam proficiscens, & pugnans, eo ipso dimittere Beneficium censetur. Secundò à delatione armorum. Tertio ab officio aduocati apud secularem iudicem: excipit defensionem sui, Ecclesiæ suæ, miserabilium, sanguine iunctorum vsque ad quartum gradum. Non potest esse procurator in criminalibus, vel ciuilibus, exceptis causis assignatis. Quarto, non aleator. Quintò, non sordidus opifex. Sextò non iudex in causis sanguinis, nec ad huiusmodi causas concurrere, nec adesse sine iusta causa. Septimò, nec habere aues, aut capes ad venandum. Octauò, per se ipsum non potest negotiari.

§. 7.
Beneficiarium
dominium.

14. *Num Beneficiarij sint domini fructuum Beneficij?* Fructus domini sunt, non solùm partis ad sustentationem necessariæ, sed etiam superflue, modò religiosa paupertas non impediatur. Iure communi non possunt testari de Beneficijs, aut

at inde acquisitis, ex consuetudine possunt. Non possunt locare prædia, aut fundum Beneficij ultra triennium, possunt tamen fructus etiam ad totam vitam.

15. *Quid de fructibus Beneficij tempore vacationis obuenientibus?* Iure communi successori reseruatur. *Quid autem de quotidianis distributionibus?* Eas iure communi tantum dandas esse præsentibus ad diuina officia affirmo, nec posse alium præter Papam iuris rigorem relaxare.

16. *Canonicus absens ob Ecclesia negotia, vel præsens loco, sed absens ab Ecclesia ob infirmitatem?* Si ita consuetudo ferat, distributionum est capax. Idem est (eadem fauente consuetudine) de iis, quæ ipsis ad tres menses legitimè absentibus obueniunt.

17. *De pluritate Beneficiorum in uno eodemque Beneficario quid dicendum?* Iure Canonico generaliter Beneficiorum pluralitas prohibetur. *Quæsitam ex causis ab eodem iure conceditur?* Quinque. 1. Quando exigui sunt redditus. 2. Quando vnum Beneficium alteri est vnitum. 3. Quando Clericus non inuenitur idoneus. 4. Quando vnum datur in titulum alterum in commendam. 5. Quando vnum habet curam animarum actu, aliud habitu tantum. Addiderim excusare indulgentiam, & iustam dispensationem.

S. 8.
Pluralitas Beneficiorum.

18. *Quenam sunt Beneficia incompatibilia?* Primò omnia curata Deinde ea quæ vocantur Dignitates, Personatus, vel Officia. Tertio, Canonicatus. Quarto, Portionatus in Cathedralibus, & Collegiatis. Quintò quædam dicuntur incompatibilia sub eodem tecto. Sextò, duo etiam simplicia dicuntur incompatibilia, quando vnum sufficiens.

19. *Quodnam beneficium sufficiens?* Prudentis iudicio statuendum, habita ratione personæ, & aliarum circumstantiarum.

20. *Quenam autem sint compatibilia?* Primò simplicia non requirentia residentiam. Secundò cum vnum requirit residentiam non alia, eaque ad sustentationem necessaria sunt. Tertio, si plura vnita. Quarto si vnum in titulum, aliud in commendam. Quintò, si plura tenuia, non tamen curata nisi valde vicina. Sextò, si duo curata vnum actu alterum habitu. Septimò, si Beneficio addatur pensio non in titulum. Octauò, defectu personarum. Nonò, si Beneficium coniungatur cum Vicariatu generali Episcopi, vel alterius Ordinarij. Decimò ex consuetudine, cum naturali iure non pugnanter.

21. *Quisnam in pluralitate dispensat?* 1. Papa; 2. Papæ Legatus

gatus modò non sint Episcopatus, Dignitates, Curata, nec sub eodem tecto, nec congruam sustentationem excedentia.
 3. Episcopus potest cum eadem limitatione; deinde etiam quando sub eodem tecto dissimilia sunt, & vnum non est sufficiens: non verò quando similia, vbi nec Legatus Papæ potest.

§.9. *Beneficij amissio.* 22. *Quotnam modis assolet Beneficij amissio contingere?* Tribus. Primò ipso facto, vt cum quis possessionem amittit non titulum. Secundò, ipso iure, vt cum quis autoritate iuris priuatus est ipso Beneficio, possidet tamen de facto. Tertio de facto, & de iure, vt cum quis illud deponit, & nondum collatum est alteri.

23. *Scio ipso iure vacare aliquando sine delicto, ex delicto aliquando: quonammodo sine delicto vacat?* Per mortem naturalem, per civilem, id est, professionem religiosam, per matrimonium validum, solùm etiam ratum, non per inualidum. Item quando Episcopus legitimè ab vna Ecclesia transfertur ad aliam, prima vacat per pacificam secundæ possessionem.

24. *Quonammodo autem vacat ex delicto?* Primò ratione hæresis. 2. Per schisma. 3. Ob percussione[m] Cardinalis, vel Episcopi. 4. Per homicidium qualificatum, v. gr. per conductum pretio ad Christianum occidendum. 5. Ob literarum Apostolicarum falsificationem. 6. Vacationem Sodomitæ scilicet exercitata inducit. 7. Occisio per se vel per alium Rectoris, vel Clerici Ecclesiæ suæ, in qua Beneficium habet. 8. Sermonia confidentiæ. 9. Alienatio bonorum Ecclesiæ Pontificis inconsulto. 10. Violentia Beneficij possessio. 11. Priuatus etiam Parochus est, si culpa sua intra annum ad Sacerdotium non promoueatur. 12. Item examinatores ad Parochialem, si pro examine aliquid accipiant. Addunt alij crimen Laicæ Maiestatis, & alia non ita liquidi iuris.

25. *Assigna effectus ipsam priuationem consequentes.* Primus est, posse impetrari Beneficium ante condemnationis sententiam. Secundus, priuatum non facere fructus suos. Tertius, non posse de Beneficio disponere. Porro ante delicti declarationem non cogitur Beneficium dimittere.

26. *Quisnam denique per sententiam iudicis meretur priuationem?* Primò, non residens. 2. Homicida. 3. Publicus concubinari[us] post monitionem. 4. Perurus. 5. Blasphemus in Deum, vel Sanctos. 6. Obtinens Beneficium secundum requirens residentiam cum primo, si non sit Dignitas vel Curatum. Porro de Beneficiorum permutatione, resignatione

gaatione, ac confidentia lege plura apud *Castrum Palao*, & *Villincium*.

CAPVT II.

De Pensionibus Ecclesiasticis.

17. *Quid Pensio?* Aliquando certam fructuum portionem ex Beneficio detractam, & alteri soluendam, aliquando ius ipsum ad illam portionem significat.

18. *Quotuplex?* In Clericalem & laicalem communiter dividitur; hæc propter officium seruitij alicuius corporalis Ecclesie exhibiti, vel exhibendi conceditur: illa ad sustentationem status Clericalis assignatur.

19. *Ecclesia Pensiones à quonam imponi possunt?* Iure communi ea potestas penes solum Pontificem summum est. Iure tamen antiquo in aliquot casibus Episcopis aliquid licet. Possunt namque hi Pensiones imponere, 1. Pro concordatione litis, & bono pacis. 2. Pro egenis. 3. Pro benemeritis. 4. Ad usum pium. 5. Pro renunciantē causa alimentorum. 6. In quantitate moderata. 7. Pro sustentatione Beneficium constituentis. 8. Ad coequandos fructus in permutatione. Requiritur tamen semper eum tale quid sit causæ expressio. Legatus quidem à latere idem in sua prouincia potest.

20. *Quinam personis incapaces?* In primis quidem incapaces sunt quicumque inhabiles ad statum Clericalem, vel absolute vt foeminae: vel durante impedimento, vt infantes, infideles, &c. Item inhabiles ad officium recitandum. Profectò impetrans pensionem à sciente irregularitatem, vel aliud impedimentum, validè obtinet, quamuis illicitè: intellige si conferens sit inferior Papa, aut in illo impedimento dispensare nequeat.

21. *Potest ne conferri pensio laico volenti Clericum suscipere?* Potest, fructibus tamen non gaudebit priusquam Clericus factus sit.

22. *Dari ne potest pensio excommunicato?* Laicalis quidem potest. Pontifex sciens alicuius impedimentum, confert pensionem. Eo ipso censetur dispensare.

23. *Assigna causas pensionis constituendæ, & conferendæ?* Ad duo capita reuocantur, lucri nimirum, & oneris; vnde pensionum alia dicuntur ex causa lucratiua, alia ex causa onerosa. Ex causa lucratiua sunt quæcunque ad purum commodum

modum pensionarij, nullo precedente incommodo subleuando, conferuntur. Ex causa autem onerosa, cum pensionarius aliquod incommodum passus est, à quo collata Pensione releuatur.

34. *Quanam sunt causa lucratina?* Prima alimentorum; secunda commodioris sustentationis.

35. *Causa onerosa quanam?* Prima cessatio litis pro bono pacis. 2. Transactio. 3. Resignatio. 4. Priuatio, cum quis scilicet priuatus Beneficio, non habet unde uiuat.

36. *Quibus Beneficiis, & quonammodo Pensio possit imponi?* Papa omnibus potest imponere. Verat Tridentinum imponi Parochiali centum ducatos non excedenti, idem est de Beneficio simplici adiuncta Dignitate. Nec grauandus Episcopatus, cuius prouentus mille aureos non attingit. Beneficio simplici quandoque apponi solet Pensio non excedens medietatem, aut tertiam partem, cuiuscunque valoris sit Beneficium. Imò etiam in quotidianis distributionibus locum habet, si id apposita clausula exprimat. Equidem antiquo iure omnia Beneficia Pensionem admittebant.

37. *Indica Pensionarij obligationes.* Scio non deberi Pensionem, si absque culpa fructus non percipiuntur: debetur tamen si percipiuntur, etiam si inualidè facta sit resignatio: tenetur etiam si accepit Beneficium cum illa clausula, vt Pensionem soluat, etiam si fructus non percipiuntur. Pensio à Papa imposta etiam sine causa, exigi potest. Porò causa, propter quam Pensio datur, falsa existente, non potest pensionarius eam accipere. Tenetur Pensionarius ad officium paruum B. Virginis, cuius omissione fructus non facit suos. Tenetur ad onera soluenda fructibus Beneficij postmodum legitimè imposta, idque pro rata Pensionis, nisi hæc exempta sit. Tenetur denique gestare habitum, si Pensionem sexaginta aureos superantem *exigat*. Aliàs ad fructuum perceptorum restitutionem obligatur.

percipiat

38. *Quotnam modis cessat Pensio?* Sex. Primò expiratione per mortem pensionarij. 2. Priuatione per crimen. 3. Cessatione per voluntatem. 4. Translatione per sui iuris in alium derivationem. 5. Extinctione per redemptionem. 6. Per matrimonium. Porò redimitur communiter Pensio anticipata quinque annorum solutione, consensu Pontificis interueniente.

39. *Quanam crimina in materia Pensionis committi possunt?* Titularis peccat contra iusticiam vel non soluendo, vel non suo tempore, Peccat contra eandem virtutem pensionarius, si

si exigat sine iusto titulo, si non verificata causa, vel conditione narrata, idque in titularis præiudicium. Peccat contra æquitatem pensionarius, si beneficiario omnino grauato, integram petat pensionem. In eadem materia locum habet Simonia iure Ecclesiastico prohibita, ea tamen pœnas cum Simonia beneficiaria communes non habet.

CAPVT III.

De rerum Ecclesiasticarum Alienatione.

40. *Quid est Alienatio?* Actus, quo dominium rei directum, vel vtile, aut vsusfructus, aut ius in alterum transfertur, vel abdicatur. Verita quidem huiusmodi alienatio iure naturali diuino annexo iuramento, si loquamur de Summo Pontifice & Cardinalibus respectu bonorum Sedis Apostolicæ; aut de Episcopis & Prælati respectu bonorum suæ Ecclesiæ: verita iure Cæsareo, & iure Canonico, nisi alienatio fiat ex iusta causa & cum debita solemnitate, aut ad breue tempus locationis, vel in causa Emphyteusis in casibus à iure permissis, vel nisi alienatio fiat de re leuis momenti, aut rerum, quæ seruando seruari non possunt: aut nisi fiat de bona fide; aut nondum perfecta sit alienatio, & ab eo qui bonorum habet administrationem.

41. *Quanam igitur Ecclesia bona alienari possunt, & quanam alienari non possunt?* Bona immobilia, & mobilia pretiosa quæ seruando seruari possunt alienari prohibentur. Bona vero mobilia & pretiosa, quæ seruando seruari non possunt ab Episcopo, aut administratore, possunt vendi sine alia solemnitate. Vnde etsi valida alienatio vini, frumenti, olei, ouium, &c. facta sine solemnitate: inualida tamen prorsus venditio domorum, agrorum, montium, censuum, argenteæ lampadis, &c.

42. *Assigna causas ob quas alienatio rerum huiusmodi licite & valide fieri possit.* Quatuor à Doctoribus collegi, necessitatem urgentem, pietatem, vtilitatem euidenter Ecclesiæ, & quando prælatus credit legitimam subesse causam, licet postea legitimam non fuisse comperiat.

43. *Solemnitates requisitas ad alienationem bonorum mensæ Episcopalis, aut Ecclesiæ Cathedralis, & Collegiata præter istam causam annecte.* Adsit vnus tractatus saltem, id est discussio, quæ sit allatis rationibus vltro citroque, num expediat huiusmodi

664 *Moral. Theologiae Tract. V I. Statu,*
huiusmodi bona alienare. Post tractatum requiritur consen-
sus expressus maioris partis Capituli, eorum scilicet qui sunt
praesentes. Requiritur etiam consensus Superioris: nec ex-
santur qui ante Superioris consensum adiciunt: *Salvo Superioris assensu.* In alienatione bonorum Ecclesiae Cathedralis
iure antiquo requiritur Apostolicae Sedis facultas. Prohibet
licet Pontificis summi facultas suppleat solemnitates anti-
quo iure requisitas, non tamen causam, nisi exprimat. Ad
alienationem autem bonorum Ecclesiae carentis Collegii re-
quiritur consensus Rectoris cum consensu Episcopi: imò
etiam cum assensu Pontificis post Extrauagantem, *de immuni.*
Per Collegium autem intellige non solum communicantem
Canonicorum, sed etiam beneficiorum illius Ecclesiae.

44. *Quanam alienatori iniusto venia assignanda?* Omnes, &
singuli Ecclesiastici seculares & regulares res Ecclesiae male
& scilicet alienantes excommunicationem incurrunt: Epi-
scopi verò & Abbates interdicto, vel suspensione puniuntur.
Etiam Cardinales poenis contra alienantes bona Ecclesiasti-
ca impositis subiiciuntur, quia etiam favorabilibus legibus
gaudent.

45. *Num Papa ligetur?* Minimè; quia legislator suis le-
gibus quoad vim coactiuam non tenetur.

46. *Peccat ne saltem contra iuramentum?* Ita planè, nisi iu-
rumentum sibi prius relaxet, secumque dispenset, si causa ius-
ta adsit. Probabile tamen est alienationem à Pontifice sum-
mo factam sine iusta causa validam esse.

C A P V T I V.

De Ecclesiasticis spoliis.

47. *Spolium Ecclesiasticum quid?* Quidquid in bonis Ec-
clesiasticae personae post mortem ipsius reperitur
quod neque ex testamento, neque ab intestato ad haeredes
ipsius pertinet.

48. *Ex quibus personis spolia Ecclesiastica capiuntur?* Om-
nes qui gaudent priuilegio fori Ecclesiastici, siue quo ad per-
sonas, siue quo ad bona, spolio Ecclesiastico subiiciuntur. Va-
de Regulares omnes, & Laici Clerici tam in Ordinibus con-
stituti, quàm aliter Ecclesiae seruietes, dummodo ex suo sta-
tu fori priuilegio gaudeant, obnoxij spoliis esse possunt.

49. *Excipiuntur ne aliqua Ecclesiastica persona?* Ita qui-
dem

seculares

dem, scilicet 1. Cardinales. 2. Curiam sectantes, & in ea morientes. 3. Priuilegio testandi muniti.

50. *Quenam bona spolijs obnoxia sunt?* Patrimonialia minime, nec quasi patrimonialia, quæ scilicet alio titulo quàm hereditariæ successionis acquiruntur, & in absolutum eorum dominium transeunt. Igitur quod beneficiarius decedens nec testari potens ex fructibus beneficij iam perceptis reliquit, spolio debetur Ecclesiastico. Idem est de emptis ex redditibus Ecclesiasticis, modò ad victum aut stipendium congruum destinati non fuerint, nec de illis in vita irrevocabiliter disposuerit. Idem iudicium de instrumentis sacris ad diuina Officia celebranda vtilitibus aut necessariis.

51. *Num bona ex stipendio quotidiani laboris personalis, scilicet Missæ, prædicationis, Confessionis, &c. obnoxia spolijs?* Minime; quia inter quasi patrimonialia adnumeranda, sicuti & ea, quæ ab amico dono accipiuntur.

52. *Quibus spolia debentur?* Beneficarij regularis spolia, imò etiam non Beneficarij iure antiquo erant Monasterijs; nouo autem sunt Fisci Apostolici. intellige de eo qui separatim viuit, & à mensa communi seorsim: morientem in Camera, & Priuilegiatum si excipias. Bona Ecclesiastici siue Regularis siue secularis spolia Camera redduntur, quando contra inhibitionem Canonum acquiruntur, idque nouo iure Instrumenta sacra post mortem Beneficarij Ecclesiæ, vel Monasterio debentur, in quo quis beneficium habet, vel habuit: idem est de Pensionario. Fructus Beneficij tempore mortis debiti, sed nondum percepti spolia sunt Camera, in iis scilicet terris, vbi Collector est Apostolicus: aliàs successori debentur. Fructus beneficij à die vacationis vsque ad legitimam prohibitionem, & actualem possessionem olim ad Ecclesiam illius beneficij, vel ad successorem pertinebant: nunc autem ad Camera Apostolicam. Redditi pensionarij tam exacti, quàm exigendi sunt modò Camera Apostolicæ. Vtensilia, v.g. mensæ, scamna, &c. post Pium V. non sunt spolia. Debita defuncti beneficiarij soluet successor, si ea ob necessitatem, vel vtilitatem Ecclesiæ contracta sint, imò si etiam ob propriam necessitatem: id quod in iis locis intelligendum, vbi ad Camera bona non deuoluuntur.

53. *Vndenam excusari possunt beneficiarij ab spolio faciendò?* Duplici ex capite: vno quidem, si facultatem testandi à Pontifice acceperunt; altero, si eandem habent ex consuetudine, vt in Hispania, & Gallia.

CAPVT V.

*Praxis circa materiam de Beneficijs ex Societate
IESV Doctoribus.*

- §. I. De Beneficijs. 54. **E**pis copatus & alia beneficia curam animarum habentia sunt ne in competitorum concursu dignioribus conferenda? Ita planè, alioquin iustitia distributiua violatur, & peccatum acceptionis personarum committitur. Imò peccatur contra iustitiam commutatiuam ortam ex illo quasi contractu proueniente ex propositione edicti de concursu. Vnde tunc eligentes minus dignum ad restitutionem tenentur. Ita Vasquez.
- Vasq. 55. Qui ius habent conferendi beneficia per prouisionem liberam, ut Summus Pontifex, & Reges, tenentur ne digniores eligere? Sufficit si eligant dignos: & praelati hos acceptare tenentur. Ex Reginaldo & Sanchez.
- Regin. 56. Resignat quis beneficium: debet ne digniori resignare? Negatiuè respondeo cum Lessio, quia cum nullus sit concursus, poterit digno cui voluerit resignare: & collator acquiescendo resignatori non peccabit.
- Sanch. 57. Possunt ne Ecclesiastici valde nobiles, aut insignis eruditionis, ceteris paribus, plus alijs minus nobilibus, aut minus eruditis sumere ex Ecclesia redditibus? Possunt ex doctrina Molin. debent tamen sumptus esse moderati, vt non excedant decentem Ecclesiasticorum modestiam. Vnde collige Principum filios non posse tantum expendere de bonis Episcopatus, quantum de bonis patrimonialibus possent; quia alia sustentatio conueniens est Principi Ecclesiastico, alia seculari.
- Less. 58. Beneficij Ecclesiastici collatorem iam determinatum ad conferendum alteri, precibus aut muneribus induco, ut mihi, vel amico minus digno conferat: teneor ne ad restitutionem? Minimè, (ait Lessius) quia reliquisti collatorem in sua libertate: nec alteri iniuriam irrogasti, etiam si ex odio fecisses; quia odium non est peccatum contra iustitiam, sed contra charitatem.
- Lessius. 59. Me agnosco minus dignum: possum ne me offerre ad beneficium obtinendum? Potes, relinquendo totum iudicium collatori, siue collatori, ex Lessij doctrina. Si autem in concursu pratermissio digniore eligar? Potes, ex assertione Turriani, beneficium, aut cathedram acceptare.
- Turr.

60. In concursu potest ne dignus eligi, relicto digniori? Respondeo ex Lessio posse pluribus in casibus. 1. Si dignior est extraneus. 2. Si minus dignus est acceptior plebi. 3. Si dignior est externis negotiis implicatus. 4. Si est periculum ne eligatur indignus. 5. Si minus dignus sit magis expertus. 6. Patronus laicus potest relicto digniore minus dignum presentare. Porro examinatores digniorem indicare non tenentur, nisi Episcopo postulante, ut Ecclesie electionem faciat vtiliorem.

61. Est ne dispensatio necessaria ad pluralitatem eorum, que in Hispania Præstimoniam vocantur? Minimè ex Valentia. Porro Valent. Præstimoniam sunt Beneficia simplicia sine residentia.

62. Habens quis Dignitatem, aut personatum, aut Curatum Beneficium alterum tale accepit. Vacat prius ipso iure: quod nisi statim resignet, etiam secundo priuatur. Sed id per sententiam iudicis; nec enim debet se ipse priuare. Imò nec prius vacat secundum aliquos, nisi à iudice moueatur, idque post pacificam secundi possessionem. Sic Saa. Saa.

63. Vicarius reuocatus, sed ignorans reuocationem confert Beneficium: est ne collatio valida? Ita quidem, (ait Saa) item Saa. que renunciatio facta per Procuratorem reuocatum ante reuocationis intimationem illi factam, etiamsi is, cui fit renunciatio, reuocationem sciat.

64. Potest ne Episcopus cum illegitimo dispensare ad Beneficium? Ad vnum simplex posse affirmat Molina, dummodò Molina. personatus aut Dignitas non sit, & ad minores ordines dispensatio petatur.

65. Scio eum qui in initio sine iusto titulo Beneficium habuit perceptos fructus restituere teneri: est ne remedium, ut retinere possit? Maximè, si titulus reualidetur Beneficij male acquisiti, fructus enim Beneficij vacantis debentur successori: vacabat autem iure, etsi non de facto Beneficium illud, & ipse successor est, nisi aliud consuetudo legitima, aut constitutio disponat. Quid si titulus non reualidetur? Tria habet remedia. 1. Potest cum Camera Apostolica componere. 2. Ecclesie suae. 3. Vel successori eos fructus tradere, qui partem remittere potest. Sic ex Nauar. & aliis Saa. Saa.

66. Beneficium quis obtinuit simulata sanctitate, vel ob causam turpem, tenetur resignare? Non teneri affirmat Molina; Molina. nisi esset turpitudine, quæ ipso iure nullam redderet collationem, v.g. Simonia.

67. Dans beneficium indigno, cuiusdam tenetur? Valentia tenent digno asserit: affirmo cum aliis Ecclesie cui damnum dedit Valent.

dedit restituere debere. Scio alios Ecclesiae, & digno summi debere docuisse.

68. *Dixisti Beneficiatos posse tanquam dominos de fructibus assignatis sibi pro stipendio disponere: rogo num teneantur quae supersunt honesta sustentationi in pios usus erogare? Pios operibus, aut egenis debere omnes asserunt. Quid si non faciant? Rei sunt grauis criminis, non tamen restituere tenentur. Et ne licitum ex Ecclesia superfluis redditibus filiam dotare. Sciens quosdam negare, si alia habeantur bona, unde fiat: affirmo filiam posse tali dote donare. Sic Molina. Imò si filia sit spiritalis, & alia non habeant bona, potest illis alimenta, & dotem dare post Bullam Pij V. relata à Nau.*

Molin.

69. *Sio eum, qui post sex menses ab obrento Beneficio etiam Praestimonio, non impeditus legitime non recitat Officium non facere fructus suos: rogo cuius fructus huiusmodi restituendi? Aut fabricae beneficii, aut pauperibus. Si talis pauper est, potest sibi de Confessarij consilio retinere. Sic Toletus. Quod si fecit alia, ad quae ob beneficium tenebatur, poterit sibi licet pauper non sit, quantum illa merentur, reseruare. Itaque sufficiat Parocho quintam partem restituere; Canonico quartum; aliis Beneficiariis tertiam.*

Tolet.

§.2. 70. *Possunt ne omnes pensiones pecunia redimi? Possunt, excepta ea, quae datur in titulum beneficii, ob aliquod ministerium spirituale futurum coadiutori Episcopi, vel Parochi senis. Vnde 1. Redimi potest, quae datur seni renuncianti beneficium ob labores praeteritos exhibitos. 2. Quae datur Clerico pauperi; quia tantum datur in alimentum eius, & est merè temporalis. 3. Quae data est in renunciatione, vel commutatione beneficii pinguioris; quia etiam est temporalis, & iam ante extracta à titulo, & officio spirituali. 4. Illae quae conceduntur ad componendam litem dubiam super beneficio. 5. Quae dantur personis omnino secularibus, ut Principibus; vel filio nobilis etiam Clerico, propter obsequia, quae pater Ecclesiae praestitit. Ex Sanchez.*

Ciscal

Sanch.

71. *Quamnam pensionem potest Episcopus iniungere? Potest imponere pensionem ad fructus beneficiorum permutatorum coarquandos, quae duret ad tempus tenentis beneficium, cui imponitur. Item super beneficio à se collato ad vitam solum beneficiati, imò etiam ad vitam pensionarij, & secundum D. Thom. ante collationem beneficii potest de fructibus eius ad pios usus subtrahere. Potest & iudex ad dirimendam litem constituere Pensionem. Quae quidem mihi cum saae vera, sed parum esse in usu videntur.*

Saa.

72. Datur ne Pensio irregulari? Ex eodem respondeo. Irregulari non datur, licet propriè beneficium non est.

73. Ligat ne excommunicatio lata in non soluentem tempore praefixo Pensionem? Non ligat secundum stylum Curiae, vsque dum pensionarius declaret ligasse.

74. Obiit quis non soluta Pensione: potest pensionarius à successore petere? Potest peti à successore de fructibus quos percepit, secundum Curiae stylum.

75. Quinam Pensionem dat laico? Solum Papam Saa affirmat conferre.

§.3.

De alie-

76. Est ne valida alienatio bonorum Ecclesiae facta à natione Rectoribus in evidentem Ecclesiae eiusdem utilitatem? Valida est, saluo assensu Sedis Apostolicae: etiam si Summus Pontifex nondum consenserit. Neque Rectores, qui fecerunt conditionem Ecclesiae meliorem, excommunicationem incurrunt; quia cum hic contractus celebratus sit in Ecclesiae commodum, quamuis legitima forma, & solemnitas defuit, validus erit: forma enim requiritur tantum ad fraudes euitandas.

bonorum

Ecclesiae.

Saa.

77. In mobilibus bonis Ecclesiae quodnam censetur pretiosum, quod non possit à Praefato alienari? Quod excedit valorem 25. aureorum. Comprehenduntur ne Reliquia Sanctorum sub rebus illis pretiosis prohibitis sine debita solemnitate alienari? Minime; quia non sunt pretio aestimabiles.

78. Num acquisita per illicitam negotiationem Camera Apostolica debeantur? Respondeo ex Filliucio in conscientia deberi, etiam si de ea negotiatione in foro iudiciali nihil constet. De iis tamen in vita disponere potest beneficiarius, modò illis non sit per iudicis sententiam priuatus.

§.4.

De spc-

liis Ec-

clesiasti-

cis.

79. Quid de acquisitis ludo per Canones prohibito? Spolia fieri idem Doctor affirmat. Imò omne lucrum Canonibus prohibitum, spoliū est: non autem quidquid acquiritur faciendo contra Canones cedit in spoliū.

80. Licet ne spolia in fraudem alienare? Minimè, v.g. si quis intuitu mortis solum aliquid alteri donet. Quid si fictè donec inter viuos? Peccat, v.g. donans eo pacto, vt quandiu viuut de re donata possit disponere. Vnde assero donatarium post donatoris mortem in conscientia debere spoliū relinquere. Ita, Filliucius.

Filliuc.

81. Cui poena subiacet spolia detinens Apostolica? Excommunicationem ipso facto incurrat, nisi vel soluat, vel cum Camera componat: cum qua tamen non componitur, quando spolia aliò pertinent.

82. Donat

82. *Donat quis beneficiarius infirmus alicui centum aureis, nec infra viginti dies moritur: num sit spolio addicendum?* Respon-
 dēt Filliuc. spondet Filliucius non præsumendum donatum esse mortis
 causa, ac proinde retineri posse.

83. *Beneficiarius sub mortem donans affirmat se tantumdem ex patrimonio in pios usus expendisse, vel parcius viuendo sibi subtraxisse, quantum ex redditibus Ecclesiasticis tunc donat: an ei credendum?* Credendum planè ex probabili sententia. Ad-
 dit Filliuc. dit Filliucius probabilius esse non posse cognatos defuncti ex bonis beneficij tantum sibi sumere, quantum beneficiarius ex suo patrimonio in pia opera exposuit.

84. *An fructus male percepti, ex omissione horarum, ex malo titulo beneficij, ex incurso censura, & ex Simonia, spolia sint?* Minimè; quia sub dominio beneficij nunquam fuerunt.

85. *An distributiones. Quantumuis magnæ sint, spoliū non facere asserit idem Filliucius; horarum & Officiorum præmium speciale esse quis dubitet.*



EXAMEN II.

De statu Ecclesiastico circa materiam de
 Simonie vitio?

CAPVT PRIMVM.

Quid Simonia, & in quasnam personas cadat.

§. I.
 I.
 Simonia
 malitia.



Simonia quid? Dicitur nomen, à Simone Mago, qui primus in nouo Testamento hoc legitur crimine infectus. Sic definitio: studiosa voluntas emendi vel vendendi pretio temporali aliquid spirituale, vel annexum spirituali. Porro Simon ille Simoniam commisit contra ius diuinum tantum, non Ecclesiasticum, quod nullum tunc erat. Iure autem diuino prohibitam dico naturali nimirum, eo quod ratio lumine fidei edocta naturaliter quodammodo dictat, dona supernaturalia, cuiusmodi sunt gratia, Sacramenta, diuina Officia, & his similia sanctè esse tractanda, nec in temporales contractus deducenda.

2. *De eius malitia qua?* Profecit Simonie malitia Religi-